

Brüsszel, 2023.11.16.
COM(2023) 733 final

2023/0418 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az (EU) 2018/1806 rendeletnek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek tekintetében történő módosításáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A 2009. november 30-i 1244/2009/EK rendelet¹ módosította a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendeletet². A változás abban állt, hogy Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság (jelenleg Észak-Macedónia), Montenegró és Szerbia átkerült az 539/2001/EK rendelet I. mellékletéből (azon országok, amelyek állampolgárai vízumkötelezettség alá esnek) a II. mellékletbe (azon országok, amelyek állampolgárai a bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodások esetében mentesülnek e vízumkötelezettség alól). A vízumkötelezettség alóli mentesség csak a biometrikus útlevéllal rendelkező személyekre vonatkozott (és vonatkozik továbbra is).

Tekintettel a Koszovóból* kiinduló irreguláris migrációs mozgások kockázataival kapcsolatos akkori aggodalmakra, valamint arra a tényre, hogy Koszovóval abban az időben nem volt folyamatban vízumliberalizációs párbeszéd, a szerb útlevéllal rendelkező személyek egyik kategóriáját (a Belgrádban működő szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított útlevel birtokosait) kizárták a vízummentesség alól. Ez az igazgatóság dolgozza fel a Koszovóban lakóhellyel rendelkező koszovói szerbek és a Koszovón kívül élő koszovói szerb diaszpóra által benyújtott valamennyi útlevelkérelmet.

A szerbiai Koordinációs Igazgatóságot a Szerbiával folytatott vízumliberalizációs párbeszéd során hozták létre azzal a céllal, hogy a szerb területen elszórtan elhelyezkedő – addig a koszovói szerbek útleveleinek kiállításáért felelős – hét regionális rendőrségi igazgatóság helyébe lépjen. A szerbiai Koordinációs Igazgatóság biometrikus útleveleket állít ki, amelyeket birtokosaik az igazgatóság létrehozása óta úti okmányként használnak az EU-ba való utazáshoz.

2009-ben Koszovó bekerült az 539/2001/EK rendelet I. mellékletének 2. részébe, amely értelmében a Koszovó által kiállított útlevéllal rendelkező személyeknek a tagállamok külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük. Azóta változott a helyzet. A Bizottság 2012. január 19-én vízumliberalizációs párbeszédet indított Koszovóval. 2012. június 14-én ütemtervet terjesztett elő Koszovó számára, amelyben meghatározta a vízumliberalizáció irányába történő előrelépés érdekében Koszovó által elfogadandó és végrehajtandó valamennyi jogszabályt és egyéb intézkedést. A párbeszéd sikeresen lezárult, és ez alapján a Bizottság 2016. május 4-én javaslatot³ terjesztett elő arról, hogy Koszovó átkerüljön az 539/2001/EK rendelet II. mellékletébe.

¹ A Tanács 1244/2009/EK rendelete (2009. november 30.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendelet módosításáról (HL L 336., 2009.12.18., 1. o.)

² A Tanács 539/2001/EK rendelete (2001. március 15.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 81., 2001.3.21., 1. o.).

* *Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.*

³ COM(2016) 0277 final.

A javaslatról végül 2023. április 19-én született megállapodás, amikor is azt elfogadták. Az (EU) 2023/850 rendelet⁴ módosította (az időközben az 539/2001/EK rendelet helyébe lépő) (EU) 2018/1806 rendeletet⁵, és ennek keretében Koszovó átkerült az említett rendelet I. mellékletének 2. részéből a II. melléklet 4. részébe. Hasonlóan az összes korábbi, sikeresen lezárult vízumliberalizációs párbeszédhez itt is az a döntés született, hogy a vízumkötelezettség alóli mentesség csak a biometrikus útlevelel rendelkező személyekre alkalmazandó. Emellett a rendelet azt is előírta, hogy a mentesség addig a napig nem alkalmazható, amelytől az (EU) 2018/1240 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁶ létrehozott Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) megkezdte a működését, vagy 2024. január 1-jéig, attól függően, hogy melyik időpont következik be előbb. Mivel az ETIAS 2024. január 1-je előtt nem kezdte meg működését, a koszovói útlevelel rendelkező személyekre vonatkozó vízummentesség 2024. január 1-jétől alkalmazandó.

Az (EU) 2023/850 rendelet elfogadásával a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel birtokosai lennének az egyedüli olyan polgárok a nyugat-balkáni régióban, akiknek vízummal kell rendelkezniük a rövid távú uniós tartózkodás céljából történő beutazáskor.

A Bizottság úgy véli, hogy a koszovói útlevelel rendelkező személyek vízummentességének hatálybalépésével már nem állnak fenn azok az okok, amelyek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel birtokosainak vízummentesség alóli kizárását indokolták, és a nyugat-balkáni régió valamennyi polgára számára lehetővé kell tenni a schengeni térségbe való vízummentes beutazást. Ennélfogva a Bizottság az (EU) 2018/1806 rendelet módosítását javasolja, hogy a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel rendelkező személyek a tagállamok külső határainak bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodás céljából történő átlépésekor mentesüljenek a vízumkötelezettség alól.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az (EU) 2018/1806 rendelet felsorolja azon harmadik országokat, amelyek állampolgárai a tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá esnek, illetve azokat, amelyek állampolgárai mentesülnek e kötelezettség alól. Az (EU) 2018/1806 rendeletet Írország kivételével valamennyi tagállam alkalmazza. A rendeletet Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc is alkalmazza. A rendelet a bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó rövid távú tartózkodásokra vonatkozó uniós közös vízumpolitika részét képezi.

Az első vízumliberalizációs párbeszéd 2008-as elindítása óta általános cél volt, hogy a teljes nyugat-balkáni régió vízummentességet kapjon a schengeni térségbe történő beutazáshoz. A vízumkötelezettségeket Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia esetében

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/850 rendelete (2023. április 19.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.)) (HL L 110., 2023.4.25., 1. o.).

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 303., 2018.11.28., 39. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról (HL L 236., 2018.9.19., 1. o.).

2009-ben, Albánia és Bosznia-Hercegovina esetében 2010-ben, Koszovó esetében pedig 2023-ban eltörölték. Ebben az összefüggésben a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel rendelkező személyek vízummentesség alóli kizárásának az eltörlése biztosítaná, hogy a teljes nyugat-balkáni régióra ugyanaz a vízumrendszer legyen alkalmazandó.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel rendelkező személyek javasolt bevonása a Szerbiára vonatkozó vízummentességbe összhangban van a nyugat-balkáni régió uniós integrációjának felgyorsítására irányuló uniós törekvésekkel.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 77. cikke (2) bekezdésének a) pontja. A javasolt rendelet a schengeni vívmányok továbbfejlesztését képezi.

- **Szubszidiaritás, arányosság és a jogi aktus típusának megválasztása**

Az (EU) 2018/1806 rendelet szükséges módosítását rendelettel kell végrehajtani. A tagállamok nem léphetnek fel önállóan a politikai célkitűzés eléréséhez. A politikai célkitűzés eléréséhez nem áll rendelkezésre más (nem jogalkotási) alternatíva.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A koszovói szerbek vízummentességi rendszerből való kizárásának jelenlegi helyzete egyeztetés tárgyát képezte Szerbiával és Koszovóval.

- **Hatásvizsgálat**

Ehhez a javaslatához nem volt szükség hatásvizsgálatra.

- **Alapjogok**

Ez a javaslat nem érinti hátrányosan az alapjogok Európai Unión belüli védelmét.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Ennek a javaslatnak nincsenek költségvetési vonzatai.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A módosított rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődően közvetlenül alkalmazandó és a tagállamok által haladéktalanul végrehajtandó. Nincs szükség végrehajtási tervre.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az (EU) 2018/1806 rendelet II. melléklete módosul oly módon, hogy a Szerbiára vonatkozó hivatkozás kiegészül a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (szerb nyelven: Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyekkel.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE**az (EU) 2018/1806 rendeletnek a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek tekintetében történő módosításáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 77. cikke (2) bekezdése a) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁷ felsorolja azokat a harmadik országokat, amelyek állampolgárai a tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá esnek, valamint azokat, amelyek állampolgárai a bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodások esetében mentesülnek e kötelezettség alól.
- (2) Az 1244/2009/EK tanácsi rendelet⁸ értelmében Szerbia átkerült azoknak az országoknak a listájára, amelyek állampolgárai mentesülnek a vízumkötelezettség alól. Az említett rendelet a szerbiai Koordinációs Igazgatóság (Koordinaciona uprava) által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyek esetében kizárással élt a vízummentesség alól.
- (3) A Koszovót az (EU) 2018/1806 rendelet II. mellékletének 4. részébe áthelyező (EU) 2023/850 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁹ elfogadásával a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevél birtokosai lennének az egyedüli olyan polgárok a nyugat-balkáni régióban, akiknek vízummal kell rendelkezniük a tagállamok külső határainak átlépésekor.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 303., 2018.11.28., 39. o.).

⁸ A Tanács 1244/2009/EK rendelete (2009. november 30.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendelet módosításáról (HL L 336., 2009.12.18., 1. o.).

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/850 rendelete (2023. április 19.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó (Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.)) (HL L 110., 2023.4.25., 1. o.).

- (4) Annak biztosítása érdekében, hogy a teljes nyugat-balkáni régióra ugyanaz a vízumrendszer legyen alkalmazandó, a szerbiai Koordinációs Igazgatóság által kiállított szerb útlevelel rendelkező személyeket ezért szerepeltetni kell az (EU) 2018/1806 rendelet II. mellékletének Szerbiára vonatkozó hivatkozásában.
- (5) Izland és Norvégia tekintetében e rendelet az Európai Unió Tanácsa, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság közötti, az utóbbiaknak a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodás értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek az 1999/437/EK tanácsi határozat¹⁰ 1. cikkének B. pontjában említett területhez tartoznak.
- (6) Svájc tekintetében e rendelet az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodás¹¹ értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek az 1999/437/EK határozatnak a 2008/146/EK tanácsi határozat¹² 3. cikkével együtt értelmezett 1. cikke B. és C. pontjában említett területhez tartoznak.
- (7) Liechtenstein tekintetében ez a rendelet az Európai Unió, az Európai Közösség, a Svájci Államszövetség és a Liechtensteini Hercegség közötti, a Liechtensteini Hercegségnek az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodáshoz való csatlakozásáról szóló jegyzőkönyv¹³ értelmében a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek az 1999/437/EK határozatnak a 2011/350/EU tanácsi határozat¹⁴ 3. cikkével együtt értelmezett 1. cikke B. és C. pontjában említett területhez tartoznak.
- (8) Ez a rendelet a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek alkalmazásában Írország a 2002/192/EK tanácsi határozattal¹⁵ összhangban nem vesz részt. Ennélfogva Írország nem vesz részt a rendeletnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (9) Ciprus, valamint Bulgária és Románia tekintetében ez a rendelet a 2003. évi csatlakozási okmány 3. cikkének (1) bekezdése és a 2005. évi csatlakozási okmány 4.

¹⁰ A Tanács 1999/437/EK határozata (1999. május 17.) az Európai Unió Tanácsa, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között, e két államnak a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról kötött megállapodás alkalmazását szolgáló egyes szabályokról (HL L 176., 1999.7.10., 31. o.).

¹¹ HL L 53., 2008.2.27., 52. o.

¹² A Tanács 2008/146/EK határozata (2008. január 28.) az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló társulásáról szóló megállapodásnak az Európai Közösség nevében történő megkötéséről (HL L 53., 2008.2.27., 1. o.).

¹³ HL L 160., 2011.6.18., 21. o.

¹⁴ A Tanács 2011/350/EU határozata (2011. március 7.) az Európai Unió, az Európai Közösség, a Svájci Államszövetség és a Liechtensteini Hercegség közötti, a Liechtensteini Hercegségnek az Európai Unió, az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség közötti, a Svájci Államszövetségnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló, különösen a belső határokon történő ellenőrzés megszüntetéséhez és a személyek mozgásához kapcsolódó társulásáról szóló megállapodáshoz való csatlakozásáról szóló jegyzőkönyvnek az Európai Unió nevében történő megkötéséről (HL L 160., 2011.6.18., 19. o.).

¹⁵ A Tanács 2002/192/EK határozata (2002. február 28.) Írországnak a schengeni vívmányok egyes rendelkezései alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről (HL L 64., 2002.3.7., 20. o.).

cikkének (1) bekezdése értelmében a schengeni vívmányokon alapuló, illetve azokkal egyéb módon összefüggő jogi aktus,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2018/1806 rendelet II. mellékletének 1. részében:

a „Szerbia (a szerbiai Koordinációs Igazgatóság [szerb nyelven: Koordinaciona uprava] által kiadott szerb útlevéllel rendelkező személyek kivételével) (7)” szövegrész helyébe

a következő szöveg lép:

„Szerbia (a szerbiai Koordinációs Igazgatóság [szerb nyelven: Koordinaciona uprava] által kiállított szerb útlevéllel rendelkező személyeket is ideértve) (*)”.

(*) A vízummentesség kizárólag a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) szabványaival összhangban kiállított biometrikus útlevéllel rendelkező személyekre vonatkozik.”

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök